

Asia: VN /5137/2022

Työryhmän lausuntopyyntö valmiuslain varautumisvelvollisuutta koskevasta muistiosta sekä valmiuslain yleisistä kehittämistarpeista

Lausunnonantajan lausunto

Huomionne valmiuslain varautumisvelvollisuutta koskevasta muistiosta

Muistio on pääsääntöisesti kattava ja hyvin laadittu.

Muistioon olisi hyvä lisätä ja ottaa selkeämmin huomioon yritysten/työpaikkojen ja ihmisten toimintakykyisyyden merkitys kriisin aikana ja kriisin jälkeen. Tässä erityisesti henkisen kriisinkestävyyden tukeminen kriisin aikana ja kriisin jälkeen sekä kriiseistä oppiminen ja kriisien tutkiminen ovat oleellisia asioita.

Miten arvioisitte voimassa olevan valmiuslain kokonaisuutta ja toimivuutta? Mitä valmiuslaissa tulisi erityisesti kehittää?

Valmiuslaissa pitäisi pyrkiä varmistamaan, että yritykset/työpaikat ovat toimintakykyisiä kriisissäkin. Tämä varmistaa yhteiskunnan huoltovarmuutta; kaikkien työpaikkojen/yritysten toimintakyky tulee turvata kriisien aikana.

Kriisitilanteissakin ihmisten pitää jaksaa elää ja ylläpitää omaa osaansa yhteiskunnan toiminnasta. Tässä auttavat työpaikat sekä erilaiset alueelliset toimijat (kunnat), taide-, tapahtuma- ja kulttuuriala. Näiden edellytyksiä ylläpitää toimintaa tulisi turvata poikkeusolosuhteissa ja ns. tavallisten työpaikkojen roolia olisi syytä tarkentaa ja kehittää tässä kontekstissa.

Ihmisten toipuminen kriisin jälkeen: valmiuslaki ohjeistaa puutteellisesti henkistä kriisinkestävyyttä ja kriisistä toipumista. Tulisi suunnitella ja vastuuttaa, miten vakavista tilanteista opitaan, miten tietoa kerätään ja kuinka se huomioidaan toiminnassa. Tätä ei löydy valmiuslaista eikä myöskään muusta lainsäädännöstä.

Eri viranomaisten ja muiden toimijoiden yhteistyön koordinointi ja johtaminen, yhteisen tilannekuvan ylläpitämisen kehittämiseen tulisi kiinnittää enemmän huomiota.

Onko muita näkökulmia, joita edustamanne taho erityisesti toivoisi otettavan huomioon valmiuslain uudistamista koskevassa työssä?

Olisi hyvä huomioida työpaikan työsuojeluorganisaation merkitys yrityksen kriisivalmiusorganisaationa. Työsuojelutyö luo usein toiminnan jatkumisen edellytyksiä työpaikoilla.

On syytä huomioida, että kriisit voivat olla erilaisia ja niihin varautuminen voi myös olla erilaista ja vastuiden organisoiminen voi olla perusteltua organisoida eri tavoin eri kriiseissä.

Koivula Antti
Työterveyslaitos

Saarni Leena
Työterveyslaitos